

Huvudman

LIA-skolan Örebro AB
info@liaskolan.se
joakim.larsson@inda.nu

Ärendet

Tillsyn av den anpassad gymnasieskolan LIA-skolan Örebro belägen i Örebro kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 2 april 2025

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) LIA-skolan Örebro AB att senast **fredag den 30 januari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning av behöriga och legitimerad lärare och garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om LIA-skolan Örebro AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

LIA-skolan Örebro AB ska vidta följande åtgärder

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare i så stor utsträckning som möjligt. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över vilka ansträngningar som har gjorts för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare, som undervisar i något av de gymnasiegemensamma ämnen eller i hem- och konsumentkunskap. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta publicerade annonser i externa kanaler efter behöriga och legitimerade lärare i samtliga gymnasiegemensamma ämnen och i hem- och konsumentkunskap. (2 kap. 13 och 18–19 §§ skollagen, 2 kap. 13–15 a och 27 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare)

Garanterad undervisningstid

2. Se till att varje elev på skolenheten ges sin garanterade undervisningstid om minst 3600 timmar fördelade på fyra läsår, om inte avvikelser är beslutade genom reducerat program. Huvudmannen

ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet inom de program som eleverna läser. Huvudmannen ska även i redovisningen redogöra för hur många timmar av det arbetsplatsförlagda lärandet som räknas som garanterad undervisningstid. (19 kap. 19–20 §§ skollagen, 4 kap. 12 och 22 § gymnasieförordningen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning under ledning av lärare, arbetsplatsförlagt lärande samt tillgång till elevhälsa.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen.Linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:8652) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 genomfört en tillsyn av LIA-skolan Örebro i Örebro kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning under ledning av behöriga och legitimerade lärare, tillsvidareanställning av lärare, garanterad undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande, tillgång till elevhälsa, modersmålsundervisning, mentorskap samt ändamålsenlig utrustning och lokaler.

Skolinspektionen har den 2 april 2025 beslutat att förelägga LIA-skolan Örebro AB att senast den 22 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande och tillgång till elevhälsa.

LIA-skolan Örebro AB har den 22 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Huvudmannen har inkommit med kompletteringar till denna redovisning 19 september, 29 september och 17 oktober 2025.

Skolinspektionen har genomfört ett oanmält besök på skolenheten den 7 och 8 oktober. Vid detta besök genomfördes intervjuer med huvudmannarepresentant, lärare och rektor. Vid besöket genomfördes även lektionsobservationer och besök på APL-platser. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat poängplaner, beräkningar av

den garanterade undervisningstiden, elev- och APL-schema, anställningskontrakt och lärarlegitimationer.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om LIA-skolan Örebro AB har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av behöriga och legitimerad lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslutet den 2 april 2025 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister rörande att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt ska ges av behöriga och legitimerade lärare. I tillsynen framkom att ingen av skolans legitimerade lärare var behöriga att undervisa inom anpassad gymnasieskola. Det som saknades för behörighet hos samtliga lärare var en speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning, vilket krävs för att vara behörig att undervisa inom den anpassade gymnasieskolans gymnasiegemensamma ämnen och hem- och konsumentkunskap.

Huvudmannen skulle därför se till att elever i så stor utsträckning som möjligt ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare samt redovisa vilka åtgärder som vidtagits och vilka ansträngningar som gjorts för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i de gymnasiegemensamma ämnena och hem- och konsumentkunskap. Redovisningen skulle innefatta publicerade annonser i externa kanaler efter behöriga och legitimerade lärare i dessa ämnen.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att skolan efter Skolinspektionens beslut 2 april 2025 annonserat efter en behörig och legitimerad lärare i svenska. Annonseringen ledde till anställning av en legitimerad men icke behörig lärare som nu påbörjat den

behörighetsgivande utbildningen till speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Av intervjuer med rektor och huvudmannen framgår att denna lärare kommer att fortsätta sin behörighetsgivande utbildning parallellt med sitt arbete som lärare. Läraren kommer att ges möjlighet att få studera två arbetsdagar i veckan som en del i sin tjänst. Vidare framgår av insänd dokumentation och samtliga intervjuer att en av skolans lärare slutfört sin speciallärarutbildning med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning och därmed nu är behörig att undervisa inom anpassad gymnasieskola i ämnet matematik. Av intervju med huvudmannen och rektorn framgår att ingen annonsering eller annan ansträngning gjorts för att rekrytera och anställa behöriga lärare i övriga gymnasiegemensamma ämnen samt hem- och konsumentkunskap.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet. Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i anpassade grundskolan, specialskolenheten eller anpassade gymnasieskolan. Detsamma gäller i fråga om speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare inom kommunal vuxenutbildning och som undervisar inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. (2 kap. 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a. gymnasieskolan,
 - b. anpassade gymnasieskolan,

- c. kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d. kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. (2 kap. 18 § skollagen)

Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. (2 kap. 19 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att om det saknas en lärare eller förskollärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare eller förskollärare utan legitimation och rätt behörighet bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare eller förskollärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare eller förskollärare tillfälligt bedriva undervisningen. (prop. 2010/11:20 s. 84–85)

Av förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare framgår i 2 kap. 27§ att behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena är den som är behörig att undervisa i anpassade grundskolan enligt 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §. Av dessa bestämmelser framgår bland annat att behörig att undervisa i den anpassade gymnasieskolan är den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att elevernas undervisning ska bedrivas av behöriga och legitimerade lärare. Av utredningen framgår att huvudmannen numer har en behörig lärare i ämnet matematik men därutöver endast annonserat efter en behörig lärare i ämnet svenska men inte i övriga gymnasiegemensamma ämnen och hem- och konsumentkunskap. Flertalet av skolans lärare som undervisar i något av de gymnasiegemensamma ämnena och hem- och konsumentkunskap är legitimerade men inte behöriga att undervisa i dessa ämnen inom den anpassade gymnasieskolan. Skolinspektionen bedömer således att föreläggandet från 2 april 2025 inte följts till denna del då tillräckliga ansträngningar inte gjorts för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i gymnasiegemensamma ämnen och hem- och konsumentkunskap.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslutet den 2 april 2025 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i att se till att varje elev på skolenheten ges sin garanterade undervisningstid om minst 3600 timmar fördelade på fyra läsår, om inte avvikelser är beslutade genom reducerat program. I tillsynen framkom att det fanns skillnader mellan antalet undervisningstimmar som huvudmannen utlovade i sin poängplan och i det då aktuella schemat. Vidare framkom att det fanns oklarheter kring hur elever skulle ta igen förlorad undervisning i kärnämnen under sitt arbetsplatsförlagda lärande vilket försvårade säkerställandet av att alla elever får sin garanterade undervisningstid.

Huvudmannen skulle redovisa antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet inom de program som eleverna läser, samt över hur undervisningstiden i kurserna i förekommande fall fördelas på lektioner på skolenheten samt vid lärtillfällen på arbetsplatser. Huvudmannen skulle även inkomma med scheman som visar att den garanterade undervisningstiden uppfylls i sin helhet och i respektive kurs samt en redogörelse över hur elever som utför arbetsplatsförlagt lärande (APL) garanteras sin undervisningstid på 3600 timmar.

Av såväl insänd dokumentation som genomförda intervjuer framgår att huvudmannen har infört ett nytt system för det arbetsplatsförlagda lärandet där varje elev garanteras fler än de 880 timmar som det lagstadgade kravet på 22 veckors heltidsveckor ofta motsvarar. Vidare framgår att huvudmannen infört ett nytt system för beräkning och uppföljning av den garanterade undervisningstiden. Dock framgår av intervjuer att den omräkning av APL-tid till garanterad undervisningstid som ska göras inte skett. Där kan kravet på 22 veckors APL sägas motsvara 880 arbetstimmar varav 550 av dessa timmar får tillgodoräknas som garanterad undervisningstid, vilket kan sägas motsvara 62,5 procent av arbetstiden. Av intervjun med rektorn framgår att skolan nu ger eleverna 945 timmars total APL-tid och att all denna tid räknas som garanterad undervisningstid. Rektorn konstaterar under intervjun att skolan därmed räknat med 345 undervisningstimmar för mycket, vilket i sin tur gör att eleverna därmed inte skulle nå upp till 3600 timmars undervisningstid under fyra år, utan skulle sakna 221 timmar med nuvarande upplägg. Rektorn uppger att detta är ett misstag som skolan omedelbart ska arbeta med för att garantera att eleverna får minst 3600 timmars garanterad undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska bedrivas som heltidsstudier. (19 kap. 19 § skollagen)

Eleverna har rätt till minst 3 600 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid) fördelade på fyra läsår. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden. (19 kap. 20 § skollagen)

Av gymnasieförordningen framgår att för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje nivå i ett ämne, varje ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

En elev i anpassade gymnasieskolan får befrias från undervisning i ett eller flera ämnen, nivåer i ämnen eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt eller saknar förutsättningar att klara av ett fullständigt program. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. (9 kap. 6 § gymnasieförordningen)

I anpassade gymnasieskolan ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i minst 22 veckor. För en elev i anpassade gymnasieskolan ska varje vecka som genomförs på en arbetsplats anses motsvara 25 timmars garanterad undervisningstid. (4 kap 9§ gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister avseende att eleverna ges sin garanterade undervisningstid på 3600 timmar. Av Skolinspektionens tillsyn framgår att huvudmannen har tillgodoräknat sig samtlig tid inom det arbetsplatsförlagda lärandet som undervisningstid och inte gjort den omräkningen där varje heltidsvecka arbetsplatsförlagt lärande motsvarar 25 undervisningstimmar. Det gör att eleverna med nuvarande upplägg inte får den garanterade undervisningstiden på 3600 timmar över fyra år.

Skolinspektionen vill samtidigt framhålla att den modell för uppföljning av elevernas garanterade undervisningstid som huvudmannen numera använder sig av bättre tydliggör hur fördelning av undervisningstimmar mellan olika ämnen, kurser och ämnesnivåer görs. Det förändrade

upplägget av det arbetsplatsförlagda lärandet gör att det tidigare behovet att ta igen förlorad undervisning på grund av APL inte längre finns.

Skolinspektionen bedömer således att föreläggandet från 2 april 2025 inte till fullo följts till denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

LIA-skolan i Örebro AB:s verksamhet vid LIA-skolan i Örebro uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisning ska ges av behöriga och legitimerade lärare och garanterad undervisningstid. Det finns därför skäl att på nytt förelägga LIA-skolan i Örebro AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i beslut den 2 april 2025 bedömt att LIA-skolan Örebro AB inte levde upp till delar av skollagens bestämmelser avseende att undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Utredningen visade bland annat att viss undervisning leddes av personal som inte var anställd som lärare.

Huvudmannen skulle se till att undervisningen bedrivs under ledning av lärare och att de personer som bedriver undervisning är anställda som lärare. Huvudmannen skulle redovisa vilka lärare som ansvarade för och bedrev undervisningen i samtliga kurser på skolan samt redovisa anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrkte deras legitimation.

Av huvudmannens redovisning framgår att undervisningen på skolan bedrivs under ledning av lärare. Av inkommen dokumentation i form av anställningsavtal och schema, framgår att undervisningen på skolan bedrivs av legitimerade lärare. Av intervjuer med rektor respektive lärare framgår att de handledare som tidigare hade egen undervisning nu enbart fungerar som resurser till undervisande lärare och att handledarna inte ansvarar för någon undervisning.

Rättslig reglering

I skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen) Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen) I förarbeten till skollagen framgår att undervisning avser de målstyrda processer som syftar till att barnen och eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare eller förskollärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare eller förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (Prop. 2009/10:165 s. 633).

I förarbeten till skollagen anges vidare att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig. (Prop. 2010/11:20 s. 82)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att LIA-skolan Örebro AB har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalad brist avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i beslut den 2 april 2025 bedömt att LIA-skolan Örebro AB inte levde upp till delar av skollagens bestämmelser avseende tillgång till elevhälsa. Utredningen visade att det saknades

specialpedagogisk kompetens i skolenhetens elevhälsa i sådan omfattning att elevernas behov kunde tillgodoses.

Skolinspektionen beslutade den 2 april 2025 att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder för att säkerställa tillgången till specialpedagogisk kompetens i skolenhetens elevhälsa och att med dokumentation styrka tillgången till speciallärare eller specialpedagog vid skolenheten

Av huvudmannens redovisning framgår att tillgången till specialpedagogisk kompetens säkerställts genom att en av skolans lärare avlagt speciallärarexamen med inriktning mot specialpedagogisk kompetens. Detta har styrkts via insänd dokumentation. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att specialläraren ingår i skolans elevhälsoteam och att denne har tid avsatt i sin tjänst för delta i elevhälsans gemensamma arbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolenheten, specialskolenheten, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolenhetens kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Av skollagen framgår att varje elev i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll. (2 kap. 27 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än LIA-skolan Örebro AB har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalad brist avseende tillgång till specialpedagogiska kompetens i elevhälsan samt att bristen har avhjälpats. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Hans Granath

Föredragande
Signerat av: Hans Granath